

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΝΕΟΛΟΓΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΚΑΘΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΡΟΥ

ΙΔΡΥΤΗΣ : ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1952

Ε.Υ.Δ. Π.Ε. Κ.Ε.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Wer seines Lebens viele Widersinne
versöhnt und dankbar in ein Sinnbild fasst...

RAINER MARIA RILKE

Στην Όλυμπία κάποτε βρισκόταν μέσα σε συντροφιά ο Άγγελος Σικελιανός και συζητούσαμε. Πάνε πολλά χρόνια. Στη συζήτηση έπληραν πολλοί μέρος, μά κυριαρχούσε μαγικά άπάνω μας εκείνος. Γύρω τό ήερο τέμενος με τά θεμέλια τών νών και τούς σωριασμένους κίονες, τό πευκόφυτο Κρόνιο, οί άπαλόγραμμοί λόφοι κι ώς πέρα τό πλατύ ρέμα του Άλφειου, όλα θαρείς και παρράστεκαν φιλικά και γνώριμα στον Ποιητή. Κι οί άρχαίοι θεοί κι οί ήρωες ζωντανεύαν μπρός μας μέσο από τό λόγο του. Ήταν έτσι άνείπωτη όλη την ώρα ή γλύκα πού μάς κερνούσε τό χειμωνιάτικο γαλήνιο τόπιο. Σε μία στιγμή βασίλεψε ή σιωπή. Ό Ποιητής ύψωσε τότε τό πλατύ, φωτεινό μέτωπο κι άφησε τό βλέμμα ν'άπλώσει όνειροπαρμένο πέρα μακριά. Στ' όλόμπιο κεφάλι του τά μαλλιά πέφταν πλούσια πρós τά πίσω. Φαινόταν πώς άκουγε κάποιους μακρινούς άπ' τούς αιώνες ήχους πού δε φτάναν στ' αυτιά τών άλλων. Κι ένας φίλος της συντροφιάς, πού τον άγάπησε και τον πίστεψε όσο λίγοι, θερμή και βαθυστόχαστη ψυχή, έσκουψε έκείνη τή στιγμή συγκινημένα και μάς μουρμούρισε άπ' τό Rilke :

Ήκείνος, όπου της ζωής τις πόλλές άντινομίες
όύμνησα κι εόγγώμονα συνέλαβε σε μία παραβολή...

Στή σιωπή πού μάς έξωνε, οί στίχοι αυτοί ήχησαν σαν προφητεία και γυρίσαμε και κοιτάξαμε έκείνον, πού στεκόταν άκίνητος κοντά κι' ήταν σύγχρονα τόσο μακριά μας.

Πραγματικά : άνεξάρτητα άπ' τή χρονική προοπτική πού χρειάζεται για τή σύλληψη μιας τέτιας προσωπικότητας, πού μάς σκεπάζει ακόμα ό ήσκιος της, είναι πολύ δύσκολη ή νοητική άφαίρεση για νά ίδουμε έξέχωρο τον Άνθρωπο. Ό Άνθρωπος, στον κάθε του λόγο, στην κάθε του πράξη και κίνηση, ήταν άχώριστος από τό δημιουργό, κι έτούτος πάλι, ψυχή ζωοποιούσα, δεν αισθητοποιόταν παρά με τό συνολικό έργο του, πού όλοένα τό πρόβαλλε μπρός στα μάτια μας και, κομμάτι άφθαρτο, μάς άφησε πίσω του. Ό Σικελιανός στάθηκε πάντα μία ένότητα και μία άσίγαστη έπίκληση ένότητας. Ήτσι, περισσότερο από κάθε άλλον, ήταν σε θέση

νά βλέπει στους πολλούς γύρω του «φραγκμένα ανθρώπων». Ένα μυστικό μοναδικό κέντρο σά νά δεχόταν μέσα του τά πάντα, κι αυτό άντιδρούσε και ρύθμιζε με την ίδια πνοή τά πάντα. Ένα κέντρο μυστικής βαρύτητας. Ή μαγεία της ήταν στους περισσότερους αισθητή κι ή έπιβολή της άκαταμάχητη για όλους — άκόμη και στο διαβατικό της πέρασμα. Μορφή βαθύτατα πνευματική, γιατί την ένότητα δεν την άποτελούσαν φυσικά και ψυχικά στοιχεία συνταγμένα σαν άθροισμα, μά όργανικά συγκροτημένα σε διάρθρωση και διάταξη αξιολογική. Τό πνεύμα ήταν ή «δεσπόζουσα». Τό πνεύμα διαπότιζε μαζί με τό αίμα όλα του τά κύτταρα και διάφεγγε στα χέρια και στο πρόσωπο κι άκτινοβολούσε από τά μάτια. «Ό νοός μοι είναι γυμνήτης' είναι τό ίδιο μου κορμί» είπε κάποτε.

Πολυεδρική ή σικελιανική ένότητα δεν έπαθε ποτέ διάσπαση. Μονάχα έξέλιξε γνώρισε, διαφώτιση και άνάπτυξη αυτοί πού ύπήρχε ίμπλιците από την πρώτη νιότη. Τό ξεκίνημά του ήταν μία ζωική όρμη πρωτογενής και άδάμαστη, θρεμμένη αούτούσια από τά σπλάχνα της γής. Ένας νεαρός, φοβερός, νυκτέλιος Διόνυσος, παιδί της Δήμητρας, δημήτριος. Liber natura cerealis! Άκριβώς μ' αυτό τ' όνομα, παιδί άκόμη στα 1903, παρουσίασε στο «Νουμά» κάτι σκοτεινό, κάτι άπροσδιόριστο, σαν ένα κομμάτι γής, πού μέσα στη βαθειά νύχτα και τή σιωπή παίρνει την πρώτη κίνηση και γίνεται ταυρί, ένα ταυρί με άκαθόριστο σχήμα. Κι έτούτο περπατάει άργά ως την άκρολιμνιά, χώνει τά πόδια του στα καλάμια και τά θάμνα και καθλώνεται πάλι έκει για πολλή ώρα. Κι ύστερα, τό πρώτο βοερό μήνυμά του :

Κι άπ' τά ρουθούνια πίνοντας τάγρια του δάσου μύτρα,
τά νεύρα του όλα εκλόνησε πού άναταράχτη ή λίμνη
και χύθηκε τό μούγκρισμα στην ήσυχία τριγύρα
σαν όλοι τών θεών οί αύλοί και τών νεράιδων οί
[βμνοι.

Ξημερώνει ή ζωή και, μέσα από έναν τέτιο Διόνυσο, προβάλλει όλόφωτος ένας έφηβικός Άπόλλωνας. Φύση προνομιακή με ύγεία πληθωρική κι όμορφιά, με πλα-

στικό γερό κορμί και με δυνατό γέλιο πλατύηχο, όμηρικό. Έκστατικός από το φως της δημιουργίας κι έκστατικός από την πληρότητα κι αρμονία του ίδιου του έαυτου. Η ζωή τον πλημμυράει μέσα του και γύρω του. Χαίρεται το ελληνικό φως και τις μορφές του, τις τραγουδάει κι δλοένα απ' το τραγούδι του αντιπετιέται, εύρωστη κι άστραφτερη, κι από μια δική του μορφή. Νωρίς ή μόιρα του, γελαστή αδελφή, τον καλεί απ' το νησί του στην Άθήνα μπρός στην Ξένη Κόρη. «Έφθασε», γράφει η ίδια, «από το βαπόρι πεζός. Στάθηκε στην αύλη, λεπτός, ξανθός, χλωμός στον ήλιο του Αθούστου». Κι από κείνη την ημέρα ως το τέλος της ζωής του ή Έβα Σικελιανού παραμένει με πίστη ασάλευτη κι άφοσίωση θρησκευτική ή ιέρεια του δημιουργού και του έργου του. Τον πίστεψε προφήτη για την Ελλάδα και τον κόσμον όλόκληρο, κι αργότερα, στις δελφικές γιορτές, του στάθηκε πολύτιμη συμπαράσταση καλλιτεχνική και οικονομική. Στά 1909 ή Άθήνα αναταράζεται απ' τις πρώτες δημόσιες όμιλίες του εξαίσιου έφηβου. Μέσα σε άτμόσφαιρα μυστηριακά ύποβλητική παρουσιάζεται ξάφνου ό Άλαφροϊσκιώτος του βουνού και του γιαλού, τό παρθένο αυτό παιδί, που είχε χορτάσει τό στήθος του απ' τη δυνατή μυρουδιά της γής και του άνοιχτού όρίζοντα. Κι άντηχεί ένας πρωτόφαντος άντρισμός, νιτσειός, ήρωολατρικός, παγανιστικός. Χαρά της ζωής είναι διχασμός της ζωικής όρμης σε άρσενικό και σε θηλυκό στοιχείο, τεμαχισμός του Ένός, μέσα στο χρόνο, σε μορφές και σε περιγραμμένα σχήματα. Τη φύση λοιπόν του Σικελιανού την είχε σφραγίσει ό Άντρισμός μαζί με μια σιδερένια φιλάρεσκη βούληση, που υπέβαλλε τον έαυτό της σε έπίμονη και σκληρή άσκηση: άναρριχήσεις σε κορφές, κολύμπι στ' άνοιχτά, ίππασίες νυχτερινές, ή χαρά της καταιγίδας και τών άνέμων και της τρικυμίας—«rour confondre les éléments», όπως έλεγε. Ό αυτοθαυμασμός κορυφώθηκε ως την ίδια μιας δυνατής «άθανασίας φυσιολογικής»!

Όστόσο όπηρε σύγχρονα άγνός και πηγαίος και δυναμικός ό άρχέγονος διονυσιακός Έρωτας. Βογούσε μέσα του κλεισμένος ό Διόνυσος δημήτριος! Ό Βλάσης Γαβριηλίδης στις πρώτες εκείνες διαλέξεις είδε πιο καλά: «Ένα όμορφο χάος παρθένου νεοελληνικής ψυχής». Παράλληλα λοιπόν με τη φωτοχαρά και την ελληνική εύφροσύνη της πειθαρχημένης μορφής, ξύπνιο κι ένεργητικό τό ρίγος της άχρονης και μυστικής Ένότητας. Κρυβόταν μέσα του ένα άόρατο κέντρο «φιλότητος», όπου διασταυρωνόνταν οι άντινομίες. Και πρώτα-πρώτα οι καθαρά προσωπικές άντιθέσεις: ή έγωκεντρική περι-

συλλογή μαζί μ' ένα άστείρευτο, σπάταλο ξεχείλισμα καλωσύνης, ή πιο πλατειά κοινωνικότητα μαζί με τη «θεοθρέμμονα σιωπή» της μοναξιάς. Έξ άλλου ή έρωτική όρμη της λαμπερής του νιότης δέν περιορίστηκε ποτέ στο σώμα, μά στάθηκε, και τότε και πάντα, δόνηση άλλου του του είναι άδιαίρετα. Κι άκόμη πέρα: δλοένα και πιο φωτεινή του γινόταν ή πίστη, πως τό «γενετήσιο μένος» προεκτεινόταν κι έξω από τη βιολογική περιοχή. Οι τέσσερες πρώτες «Συνεϊδήσεις» σημάδεύουν την άφετηρία στο ξάνοιγμα αυτό του έσωτερικού του όρίζοντα. Τό ένστικτο δηλαδή της ένότητας τον έκαμε να λατρεύει τό θηλυκό στοιχείο σ' όλα του τά καθρεφτίσματα, στη Γυναίκα, στην Ελλάδα, στο Λαό με τους άπλοϊκούς του ανθρώπους του χωριού και του ύπαιθρου, στη μητέρα Γή, στη Φύση όλόκληρη. Κι όσος ό άντρισμός, τόση κι ή λαχτάρα του—άκραιφνης και κυρίαρχος πανερωτισμός που κράτησε ως τά τελευταία. Και να και τό διπλό μυστήριο της κοσμικής και της ιστορικής ένότητας! Κάποτε στο σπιτάκι του της Σαλαμίνας, παραμένει όλόκληρη μια νύχτα με την πανσέληνο, έκστατικός και κρυφομιλώντας κάπου-κάπου μόνος του, μπρός στο μακρόμισχο λουλούδι ένός σφαιρικού κάκτου μέσα από τ' άγκάθια, που σά λόγγες τό τριγύριζαν τό κατάλευκο λουλούδι στρεφόταν άργά-άργά κοιτάζοντας τό φεγγάρι και τό συνόδεψε έτσι σ' όλα την ούράνια τροχιά του ως τά χαράματα. Τό κοσμικό έτούτο πνεύμα, συμπυκνωμένο και στο στήθος του, τώνιωσε να διατρέχει μέσα από τις περιπέτειες τών λαών και τό ιστορικό γίνεσθαι. Έτσι ξάνοιξε άκέριο, μπρός στη μεταφυσική μοίρα, και τό θηλυκό πρόσωπο της Γής. Οι Δελφοί ως θρησκευτικό ιερό στάθηκαν στην πορεία αυτή τό σηκείο, όπου τό ιστορικό πνεύμα βρήκε την πληρέστερη λύτρωσή του. Εκεί άκούγεται εύκρινέστερα από όπου άλλου ό χτύπος της καρδιάς άκέριου του πλανήτη. Είναι ό τόπος, όπου συναντήθηκαν ό δωρικός Άπόλλωνας με τη διονυσιακή μέθη της Άνατολής, ή ανθρώπινη ζωή με τό υπερβατικό Μυστήριο, ό ελληνικός ήλιος με τό φέγγος της άχρονης Μάνας Νύχτας. Τόποι και αιώνες τριγυρίζουν αυτό τό σύγκεντρο και παράγουν τό Σήμερα. Στόν δραματισμό του ανθρώπινου μέλλοντος έχουν να προσφέρουν όλοι οι μύστες απ' την άπώτατη αρχαιότητα και ως τους νεώτερους Μυστικούς, τον Durville, τον d'Alvedre, τον Rosanof, τον Merejkowski, τον Cheston, τον Kierkegaard. Όστόσο άποκρούεται άγέρωχα, έξω απ' αυτούς, κάθε έτοιμη δογματική κατηγορία. Ό Σικελιανός ένωτίζεται με την ίδια έταστική εδλάβεια τό λόγο ένός τσοπάνη του Παρνασσού και τις

προφητείες τῶν πανάρχαιων Σιβυλλῶν.

Λάμπει ἡ στιγμή ὀλοστρόγγυλη στό νοῦ μου σάν ἑλκώσα.

λέει ἕνα του τραγούδι γιά τὸ βίωμα αὐτῆς τῆς τεράστιας κοσμικῆς καὶ ἱστορικῆς ἐνότητας. Καὶ μέσα ἀκόμη στὰ σύνορα τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας ὀρθώνεται ἡ Παναγία στὴ Σπάρτη καὶ ὀνειροπολεῖται τὸ πάσχα τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ ποιητὴς ὁ ἀρχαιολάτρης γίνεται ὁ χριστιανὸς Πρόχορος στὴ Ρώμη καὶ ὁ Διγενὴς πολεμιστὴς στὰ σύνορα τῆς Μεσοποταμίας. Γενικώτερα τὸ σικελιανικὸ ἔργο περιέχει μίαν ἀντίστοιχη καὶ αὐτὸ ἐσωτερικὴ ἀντινομία καὶ ἐνότητα, πού γι' αὐτὸ ἀπαιτεῖ καὶ διαφορετικὰ μέτρα γιά κατανόηση καὶ τοποθέτηση ἀπὸ ἐκεῖνα, πού κρατήσαμε καὶ κρατᾶμε γιά τὸ ἔργο τοῦ Σολωμοῦ ἢ τοῦ Παλαμά. Οἱ ἀρχές του εἶναι ἀριστοκρατικές, μετὰ τὴν πνευματικὴ σημασία τοῦ ὄρου—ἀριστοκρατικές ἀκόμη καὶ στὴ σύνθεσή του καὶ στὴ βαθύηχη μετοβενικὴ μουσικὴ του, ἀπρόσιτη στ' ἀμύητα αὐτιά. Καὶ ὅμως, ἐξαιρώντας τὸν «Ἄ λ α φ ρ ο ἰ σ κ ι ω τ ο» τῆς νεανικῆς του φωτόχαρης νιότης, εἶναι βασικὴ ἡ πρόθεσή του μιᾶς κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς διακονίας. Ἄν «οἱ δάδες εἶναι γιά τοὺς Λίγους», μὰ τὸ φῶς εἶναι γιά τοὺς πολλοὺς: π ρ έ π ε ι οἱ ἄντρες νὰ γίνουν ἥρωες καὶ οἱ γυναῖκες τιτανίδες. Ὁ ἴδιος δηλαδὴ καὶ ἐδῶ ἐρωτισμὸς τοῦ ποιητικῆ ἀντρισμοῦ. Ὁ φυλακισμένος Διόνυσος γυρεύει τὴ λύτρωσή του.

Καὶ ξάφνου ἡ ἀκατάσχετη καὶ πληθωρικὴ ἐκείνη ὁρμὴ τῆς κοινωνικότητας μεταφέρεται ἀπροσδόκητα καὶ σ' ἕνα ἄλλο ἐπίπεδο μετὰ τὴ «Δελφικὴ Προσπάθεια». Ἄναπάντεχη μετάπτωση γιά μιὰ αὐτούσια λυρικὴ φύση σάν τοῦ Σικελιανοῦ, πού παραιτεῖται ἀπὸ τὰ μέσα τῆς τέχνης του καὶ καταπιάνεται μετὰ τὸ κήρυγμα, μετὰ νοησιαρχικὰ σχήματα τοῦ λόγου καὶ μετὰ τὴ δράση.

Καὶ σὰ γιομίσεις ἐντολὴ τὴν κάθε μιὰ σου φλεβα, μεστός ἀπὸ ἕμνο ἀθάνατο, μὴν καρτερεῖς, κατέβα.

Ἄναδύεται τότε σὲ πολλὰς συνειδήσεις μιὰ πανάρχαιη μνήμη: τὸ πρωταρχικὸ ὁμοούσιο τοῦ ποιητῆ μετὰ τὸν προφήτη-μυσταγωγὸ καὶ τοῦ πνευματικῆ ἡγέτη μετὰ τὸν πολιτικὸ ὀδηγητὴ, ὁ μυστικὸς καὶ ἀλληλέγγυος δεσμὸς τοῦ σπορέα τῆς γῆς καὶ τοῦ σπορέα τοῦ πνεύματος. Ὁ Σικελιανὸς πιστεύει, πῶς εἶναι αὐθεντικὸς φορέας τοῦ ἱστορικῆ πνεύματος, πού ζητᾶει μιὰ καινούργια πραγμάτωση μέσα στὰ σύγχρονα ἀτομικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα. Ἄπαγγέλλει σὲ λίγους καλεσμένους του στὰς Δελφούς τὸ πρῶτο του κήρυγμα. Βρίσκεται στὴν ἀνθιση μιᾶς ὀλοκληρωμένης ὀριμότητας, ἀθλητικὸς, ἐπιβλητικὸς, πάντα

ὄραϊος. Μετὰ φωνὴ βροντερή, ἀρρενωπὴ, ἠρωικὴ, προσκαλεῖ γιά τὴ σύμπληξη ἐνός ἀναγεννητικῆ πυρήνα ἀρίστων καὶ ἀκούει ἀπὸ τὴς Φαιδριάδες συνεπαρμένος νὰ τοῦ ἀποκρίνονται οἱ φωνές τῶν αἰώνων. Ἄν καὶ οἱ δελφικὴς γιορτές καὶ ἡ προσωπικὴ του ἀκτινοβολία ξεσηκώνουν καὶ συναρπάζουν καὶ συγκινοῦν τοὺς πολλοὺς καὶ μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ὅμως ἡ ψυχρὴ λογικὴ δέχτηκε τὴς ἐκκλήσεις του μετὰ σκεπτικισμὸ. Καὶ φυσικὰ ἡ πραγματικότητά δὲ μπορεῖ νὰ χωρέσει τέτλια μεγαλόπνοα ὀράματα, ὀσομένα μάλιστα μετὰ ἄρθρα καὶ σχέδια, ὀπου τὰ νοητικὰ σχήματα καὶ οἱ ἰδέες καὶ τὰ σύμβολα κυλᾶνε καὶ συμπλέκονται μέσα σ' ἕναν ἄκρατο διοφυσιασμὸ. Ὁ Ἐρως, τὸ κυρίαρχο πάντα δημιουργικὸ στοιχεῖο, ἐσήμαινε ἀκριβῶς τὴν κατάλυση ἢ, καλύτερα, τὸ ξεπέραςμα κάθε Λόγου! Ὁ Πλάτων, στίς μεγάλες φιλοσοφικὴς ἀναζητήσεις του γιά τὴν ἐνδραση τοῦ Αἰωνίου, ἔφτασε πολλὰς φορές στὸ ἀκρότατο ἐκεῖνο ὀριο, ὀπου ἡ ἴδια ἡ αὐστηρὴ διαλεκτικὴ του στάθηκε ὀργανο αὐτοκαταστροφῆς τῆς, ἀκριβῶς στὸ ὀριο ἐκεῖνο, ἀπ' ὀπου πιά ἡ ψυχὴ μόνη τῆς, χωρὶς τὴ χειραγώγηση τοῦ νοῦ, ὀφείλει σιωπηλὰ καὶ ἄμεσα νὰ κάμει τὸ τελευταῖο βῆμα. Ὁ Σικελιανὸς ὀστόσο δὲν παρᾶτησε ποτὲ τὴς προθέσεις του, ἄν καὶ οἱ ὀικονομικὸι πόροι του δὲν τοῦ ἐπέτρεπαν νὰ κάμει τίποτε πιά μόνος του ὀπως πρίν. Στὸ ἀρχεῖο του βρέθηκαν νέα, κάπως πρακτικώτερα, σχεδιάσματα, γραμμένα, μετὰ τὴ βοήθεια καὶ ἄλλων, λίγα μόνις χρόνια πρίν τὸ θάνατό του. Ἡ πίστη του στὴν ἡγετικὴ ἀποστολὴ τοῦ ποιητῆ καὶ τῆς ὀργανικῆς ἐνότητας τοῦ θεωρητικῆ καὶ τοῦ πρακτικῆ βίου ἔμεινε ἀδιάσειστη— ἦταν αὐτὸς ὁ ἴδιος ὀλόκληρος!

Πικραμένος στὸ βάθος του, μένει γιά καιρὸ ἀποτραβηγμένος.

Στῆς καρτερίας Σου ἀποσύρθηκες τὴ σφαῖρα,

ὀπως λέει ὁ ἴδιος πρὸς τὸν Κάλβο. Μὰ δὲν ἄργησε ὁ πόνος καὶ ἡ ἐσωτερικὴ μοναξιά νὰ τὸν ξαναφέρουν στὸν παλιό, τὸ γνήσιο γι' αὐτὸν, ἐκφραστικὸν τρόπο. Μετὰ τὴν καινούργια σειρά τῶν λυρικῶν του φτάνει στὴν κορφή τῆς δημιουργίας του: «Ἰ.ε.ρὰ Ὁ δ ὀς», «Σ τ' ὀ σ ι ο υ Λ ο υ κ ἔ τ ὀ μ ο ν α σ τ ἦ ρ ι», «Carmen occultum»... Τὸ καθένα καὶ ἀπὸ μιὰ ἡφαιστειακὴ ἔκρηξη... «Ἡ κορφή τοῦ Νισύρου», «Λιλίθ», «Δαίδαλος»... Βρίσκεται μπροστὰ μας χωρὶς ἄλλο ὀ παλιὸς Ἄλαφροῖσκιωτος: λάμπουν οἱ μορφές ὀλόγλυφες καὶ ἀστραπηβόλες καὶ τώρα, ὀπως πάντα, γιά τὸ λάτρη ἀὐτὸν τοῦ ἑλληνικῆ φωτὸς καὶ τῆς ἀδρῆς γραμμῆς. Μὰ σύγχρονα ἕνα δυνατὸ ἄλλότριο φέγγος μετὰ πλήθος σύμβολα ὀρφικὰ μᾶς φέρνει ἀναγωγικὰ τὸ μεταφυσικὸ ρίγος. Μετὰ

να ἀπλώνει. Δὲν ὑπάρχει πιά ὁ ἀλλός τοῦ Πανός καὶ ὁ Νίτσε, μὰ ἡ προσευχή, κι ἀπὸ τίς μορφές μιὰ ἔχει ἀπομείνει, γλυκειά καὶ ἀσκητική, τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Στὸ νόχτιο στερέωμα ἀναφαίνεται σταθερὸ τὸ

πολικὸ ἀστέρι τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδας. Μονάχα ἔτσι ἔπρεπε νὰ ἐλευθερωθεῖ ἀπ' τὴ σικελιανικὴ ψυχὴ ὁ φοβερός Διδύσσοι, ποὺ βογγοῦσε σκλαβωμένος μέσα ἐκεῖ σ' ἓναν ὀλόκληρο βίο.

ΤΑΚΗΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΥΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΝΕΚΡΟΔΕΙΤΝΟΣ

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008